

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

V. VOICULESCU

e
cărți esențiale

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

V. VOICULESCU

LOSTRIȚA

Antologie de proză fantastică

EDITURA
ART

Redactor: Iulia Pomagă
Tehnoredactor: Angela Ardeleanu
Coperta: Alexandru Daș

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VOICULESCU, V.

Lostrița. Antologie de proză fantastică / V. Voiculescu.
– București : Art, 2013

ISBN 978-973-124-518-8

821.135.1-1

Tabel cronologic

1884 – În noaptea de 12/13 octombrie (stil vechi), corespunzând datei de 25/26 octombrie (stil nou), se naște în comuna Pârscov, județul Buzău, Vasile Costache Voicu, viitorul scriitor V. Voiculescu. Nașterea va fi înregistrată oficial la 27 noiembrie. Era al șaselea copil al lui Costache Voicu (dintr-o familie de macedoneni care trecuseră prin Transilvania) și al Sultanei (născută Ion), agricultori înstăriți.

Numele va fi schimbat oficial în Voiculescu abia în 1950, dar toate actele de stare civilă și de școlaritate vor fi înregistrate sub numele Voiculescu. Prenumele cu care va fi numit toată viața de către cei apropiați este Dile. Scriitorul nu va folosi niciodată prenumele Vasile, scris în întregime, atunci când își va iscăli lucrările, înlocuindu-l cu inițiala V.

1884–1890 Primele experiențe spirituale: copilul are certitudinea că a zărit un înger pe cer, că este el însuși un fericit ales al Domnului, că trăiește evenimente deosebite (o cârtică despre Maica Domnului îi palpită în buzunarul de la piept) și dorește din suflet să se facă preot. Știe pe dinafară toate slujbele și le folosește în chipul cel mai serios în jocurile organizate într-adins. În același timp, trăiește ca pe o realitate lumea fabuloasă a legendelor folclorice.

Învăță să citească de pe la cinci ani, amestecând viețile sfinților cu *Robinson Crusoe*, poeziile populare ale lui Alecsandri cu *Vechiul Testament*. Setea nepotolită de lectură, din toate sferele spiritului, și curiozitatea mereu vie pentru lumea bibliotecii vor rămâne neschimbate de-a lungul întregii vieți.

- Episodul veterotestamentar care poate fi considerat emblematic pentru întreaga sa existență este lupta lui Iacob cu îngerul, așa cum a fost tălmăcită de el însuși: în înfruntarea-îmbrățișare cu Cineva, omul dobândește puterea de a lupta și de a învinge numai pentru că îl poate atinge pe Acela.
- 1890–1891** – Urmează clasa I primară în comuna Pleșcoi, locuind la o rudă.
- 1891–1895** – Ca urmare a rezultatelor excepționale la învățatură, părinții îl dau intern la un pension particular din Buzău. Este momentul despărțirii tragice de sat.
- 1895–1897** – Urmează primele două clase de gimnaziu la liceul „Al. Hasdeu” din Buzău.
- 1897–1901** – Se mută la București, la sora mai mare, Florica Ștefănescu. Va urma cursurile Liceului „Gh. Lazăr”. Este coleg și prieten cu Demetru Demetrescu-Buzău, viitorul Urmuz, care, meloman împătimit, îl va introduce în viața muzicală a capitalei, împreună cu George Constantinescu, viitorul dramaturg Gh. Ciprian. Întemeiază toți trei societatea intelectual-absurdă „Capul de rață”.
- Perioadă de lecturi febrile: psihologie, morală, religie, științele naturii, literatură, teosofie, spiritism, evoluționism, materialism, scriitori romantici și simbolști etc. O preocupare filosofică permanentă: Platon și neoplatonicienii. Fără vreo fixare sau afiliere, numai cu grija de a-și păstra libertatea spiritului.
- 1901–1903** Primele încercări literare, sub influența lui Eminescu și Coșbuc și, prin intermediul lor, a lui Schopenhauer, inspirate de gândirea indiană.
- 1902–1903** – Urmează un an la Facultatea de Litere și Filosofie. La insistențele surorii sale și ale cumnatului, va părăsi Literele pentru Medicină. Va părăsi pentru câțiva ani și scrisul.
- 1903–1909** – Student la Facultatea de Medicină. Se orientează mai ales spre tratamentele naturiste.
- 1907** – **vara** – Face, împreună cu prietenul său Nicolae Constantinescu (pictorul Cons.), o scurtă călătorie la Veneția.

1908 – 6 septembrie – O cunoaște pe Maria Mitescu, studentă și ea la Medicină, cu care se va căsători doi ani mai târziu.

1910 – 21 februarie – Se căsătorește cu Maria Mitescu, numită în familie Lica. Aceasta va renunța la studii și la profesie, secondându-l toată viața pe soțul ei, a cărui existență cotidiană va fi întru totul organizată și susținută de ea.

6 mai – Își susține teza de licență în medicină: *Rezecția intestinalului cu sutură termino-terminală în herniile strangulate*. Doctorul Voiculescu nu se va specializa însă în chirurgie, ci în medicină internă, igienă și epidemiologie. Va recomanda toată viața rețetele tradiționale, bazate mai ales pe plante.

4 iunie – Este numit medic de plasă la Ocolu, județul Gorj.

1910–1916 – Încep peregrinările doctorului Voiculescu prin multe sate și comune ale țării: Câmpu – Buzău, Hotarele – Ilfov, Bezdead – Dâmbovița, Budești – Ilfov, Cocioc – Ilfov, Buftea – Ilfov.

În perioada în care profesează și locuiește la Buftea (30 mai 1915 – 7 august 1916), o cunoaște pe Nadêje Știrbei, soția lui Barbu Alexandru Știrbey, ale cărei poezii le traduce din limba franceză în limba română. Acum începe să fie solicitat pentru consultații și de familia regală.

Semnificația activității medicale

– Doctorul Voiculescu nu a acceptat niciodată bani de la pacienți, fie ei oameni sărmani, fie membri ai familiei regale. Dacă putea, le dăruia el leacuri celor sărmani. Era cunoscut, asemenea sfinților medici Cosma și Damian, drept „doctorul fără arginți”, în ambele sensuri ale expresiei: doctorul care vindecă fără să ceară arginți; doctorul care nu are el însuși arginți.

– „V. Voiculescu avea păreri foarte aparte și în materie de deontologie medicală. El spunea, de pildă, că medicul trebuie să fie profund recunoscător pacientului, care i-a prieluit să facă o faptă bună.” (Dr. Constantin Daniel, în vol.

Retrospective medicale, studii, note și documente, sub redacția lui G. Brătescu, Editura Medicală, 1985, p. 581).

– Toți cei tratați de Voiculescu îi rămâneau pacienți fideli. În perioada în care făcea emisiuni medicale la radio, zeci de oameni îl opreau pe stradă cerându-i sfatul. De obicei, doctorul spunea: „Nu sunt eu cel de la radio.”

– „Cum s-a spus de atâtea ori, medicina nu este o profesiune, ci o pasiune, iar pe medicul Voiculescu continuau și după pensionare să-l solicite numeroși pacienți, rudele sau prietenii acestora, care căutau vindecarea la un practician vestit prin succesele sale și, pe deasupra, medic fără arginți, cum era supranumit...” (*Ibidem*, p. 579).

– De o importanță excepțională este exercitarea actului medical ca modalitate de comunicare psihică cu bolnavul. Capacitatea de a se transpune fulgerător în psihicul altuia ține de calități bioenergetice speciale. Voiculescu era înzestrat nativ cu astfel de calități, aproape șamanice am spune, dacă acest șaman modern nu ar fi folosit tot ceea ce știința îi pune la îndemână. De asemenea, comunicarea psihică instantanee, capacitatea de a deveni altul, este esențială pentru toată activitatea literară a lui Voiculescu. Ea apare fie ca temă literară, fie ca practică literară, sub mai multe forme: ca intertextualitate voită sau ca încercare de a scrie ca și cum ar fi altcineva, Shakespeare, de exemplu. În practica religioasă este tipul esențial de activitate unitivă cu divinul. Fără această capacitate biopsihică neobișnuită, trăsătura comună a activității de medic, de scriitor și de om religios a lui Voiculescu, nimic din viața și din opera acestuia nu poate fi înțeles. Pentru a o descrie în funcționalitatea ei cotidiană, am ales mărturia cea mai serioasă și mai credibilă, aceea a medicului, mare savant egiptolog el însuși, Constantin Daniel:

„Doctorul V. Voiculescu abordă bolnavul pe care îl examina pentru prima oară într-un mod care ținea mai mult de mantică decât de regulile artei medicale. Căci, după ce privea atent câteva momente la pacientul ce intra pe ușă, enunța diagnosticul care era mai totdeauna exact. Era în fond ceea ce tratatele germane numesc *Blitzdiagnostik*, diagnostic la distanță, la prima vedere. Asupra pacientului diagnosticul avea un efect exploziv, terifiant uneori, căci suferindul rămânea stupefiat, neștiind ce să creadă, ce să spună, încât

de-abia putea îngăima: «De unde știți? Cine v-a spus? Cum de mi-ați ghicit boala?» Dar ghicirea bolii însemna pentru bolnav că medicul îi cunoaște perfect afecțiunea și că tratamentul va duce sigur la vindecare. De aceea tratamentul prescris era urmat cu sfințenie, așa explicându-se multe din succesele terapeutice pe care doctorul Voiculescu le-a obținut la țară, dar și la București” (*Ibidem*, p. 581).

– *Unificarea*, trăsătura esențială a tuturor actelor lui Voiculescu, este și principiul pe care îl aplica el în tratarea bolnavului. Apare în citatul următor și cealaltă trăsătură de bază a întregii sale activități: râvna de a converti rezultatul demersului unificator într-o faptă bună. Unitatea în slujba moralității, eticul și religiosul devenite de ne-separat. Aceeași trăsătură va marca și opera literară a lui Voiculescu: el va subordona întotdeauna esteticul eticului. Toate scrierile lui, în versuri sau în proză, se străduiesc, mai impresionant sau mai puțin impresionant, să transmită un mesaj care ține de o morală sau de o anumite situație specială în lume. Încă o dată, medicul și scriitorul vor proceda, cu mijloace specifice, absolut identic:

„Dar tratamentele sale depindeau în bună măsură de ceea ce se numea diagnostic existențial, care stabilea modul cum se răsfrânge tulburarea somatică în viața psihică a bolnavului, ce cauze sociale ar fi putut genera boala, ce abuzuri, ce vicii, ce deprinderi rele sau bune are suferindul... Ca și medicii germani de la începutul secolului al XIX-lea, el admitea că o boală poate fi folositoare și trebuie deci utilizată de medic; de exemplu, o pneumonie acută putea fi invocată spre a-l determina pe un pacient să se lase de fumat, de abuzuri alcoolice ori de alte deprinderi dăunătoare” (*Ibidem*, p. 582).

– Tratamentele lui Voiculescu evitau pe cât posibil medicația de sinteză și utilizau medicația tradițională. Altfel spus, prescripțiile sale actualizau și personalizau tipare arhaice, transmise tradițional. Exact același demers se va putea recunoaște și în scrierile sale: reactualizarea, în circumstanțe moderne, a arhetipurilor. Mai mult: la limită, actul de vindecare e un act de transmitere a energiei spirituale, asemeni actului artistic:

„Multe din tratamentele pe care le prescria erau cele consemnate în cartea sa *Toate leacurile la îndemână*, apărută în

mai multe ediții...; cu alte cuvinte, medicația sa era în mare parte întemeiată pe plante medicinale și pe rețetele tradiționale le etnoiatriei românești. Dar marea inovație introdusă de Voiculescu constă în aceea că asemenea rețete preluate din medicina populară nu sunt prezentate ca niște curiozități, [...] ci sunt prescrise ca mijloace eficiente, vii și aplicabile atât la orașe, cât și la sate... Ceea ce m-a frapat în terapeutică doctorului Voiculescu este că acesta indica în ordonanțele pe care le prescria compoziția fiecărui ceai, precizând și cantitatea din fiecare plantă ce intra în formula rețetei sale.... De mai multe ori l-am auzit spunând că leacurile etnoiatrice aplicate la sate dădeau rezultate mai bune când era însoțite de incantații. Descântecel, spunea el, constituiau remedii psihoterapeutice acționând pe baza mecanismelor de sugestie... Doctorul Voiculescu cunoștea un mare număr de incantații, a căror poezie specială o admira și din a căror limbă, cu un lexic atât de arhaic și de ciudat, a preluat adeseori. [...] Dar nu recita niciodată – chiar înaintea celor mai apropiați prieteni – astfel de texte, considerându-le formule rituale, lovite de interdicții (Cf. *Ieșirea*, XXIII, 18; *Deuteronomul*, XVIII, 11).

Una din prescrierile sale pentru stările de astenie la bolnavii în vârstă și la convalescenți era ceea ce s-ar putea numi *selenoterapie*, băi de lumină lunară. Asemenea băi făcea el în-suși la intervale de câteva luni... Cu toate eforturile mele, nu am putut găsi o bibliografie sau măcar mențiuni științifice despre această selenoterapie, care pare să fi fost preluată de medicul – poet din prescrierile medicinei indiene. [...] După câte mi-am dat seama, selenoterapia avea un efect stenic evident asupra pacienților, care deveneau mai volubili, mai rapizi în elocuție și în mișcări” (*Ibidem*, p. 582–583).

– Procedul magico-medical pe care l-am putea numi „a deveni altul prin imitare”, cunoscut pe cale livrescă, va deveni tema de bază a comediei *Gimnastică sentimentală*:

„Trebuie să adaug că ceea ce m-a frapat în cursul examenelor medicale pe care le făcea era impresia că deseori reușea să-și dea seama la ce se gândește bolnavul. De altfel, el spunea cu glas tare ce anume, iar pacientul recunoștea că așa este. Odată mi-am luat inima în dinți și l-am întrebat cum reușește să cunoască gândurile bolnavului pe care îl examinează. Mi-a spus că e vorba de o tehnică descrisă în

Kabala și expusă amănunțit de Raymondus Lullus. [...] Din scrierile despre acest învățat catalan am învățat că reușea să intuiască sentimentele și afectele (dar nu și ideile expuse într-un limbaj discursiv) interlocutorului său, luând exact mimica acestuia, ca și gestica și atitudinea corporală a lui, ceea ce creă în câmpul conștiinței examinatorului o stare afectivă identică cu aceea a interlocutorului” (*Ibidem*, p. 583).

1911 – Se naște prima lui fiică, Martha-Elisabeta (1911–1994).

1912 – Debutul poetic, în revista *Convorbiri literare*, nr. 3, martie, cu poezia *Dorul*, semnată cu inițialele VV. (reprodusă în volumul de *Poezii*, 1916, sub titlul *Dor ciudat*).

Se naște fiica lui, Olga-Sultana (1912–1983).

1913 – Participă la campania din Bulgaria; este decorat cu medalia „Avântul Țării”.

1914 – Se naște fiul lui, Radu Ilie Vasile (1914–1996).

1915 – Este mobilizat, cu gradul de locotenent.

1916 – Este numit șeful Spitalului mobil nr. 6, cu ordin de plecare în Moldova.

Îi apare primul volum de *Poezii*, 96 p., Editura Poporul, tiraj 600 de exemplare. Aproape întreg tirajul, depozitat într-o magazie la Buftea, va fi distrus de o bombă. Se naște cel de-al doilea fiu al său, Ion (1916–1973).

1917 – Este șeful spitalului de răniți din Bârlad, transformat apoi în spital de contagioși.

Se îmbolnăvește de tifos exantematic, de febră tifoidă și de icter, dar, bolnav fiind, continuă să-i îngrijească pe ceilalți bolnavi. Pentru aceasta, este decorat cu Steaua României cu spade.

La Bârlad, îl cunoaște pe Al. Vlahuță, primul lui mare prieten, sfătuitor și model literar. În casa lui Vlahuță, cunoaște și alți scriitori: Nichifor Crainic, G. Tutoveanu, I. Valerian, Donar Munteanu ș.a. Acum îl cunoaște și pe Ion Pillat, de care îl va lega o prietenie-frăție de o viață. Pillat va fi cel care îl va îndemna stăruitor să scrie și cu care se va afla în comunicare zilnică până în ultima zi de viață a acestuia.

1918 – Apare volumul *Din Țara Zimbrului și alte poezii*, 104 p., Tipografia C.D. Lupașcu, Bârlad.

1919 – **1 ianuarie** – **15 decembrie** Apare la Bârlad revista *Florile dalbe*, sub conducerea unui comitet alcătuit

din G. Tutoveanu, V. Voiculescu, Tudor Pamfile, M. Lungeanu.

Începe să colaboreze la numeroase publicații ale timpului.

1920 – Este numit medic la Administrația Domeniilor Coroanei.

Primește premiul de poezie al Academiei Române pentru volumul *Din Țara Zimbrului și alte poezii*.

Devine membru al Societății Scriitorilor Români.

1 noiembrie – Este numit subdirector al Fundației Culturale „Principele Carol”.

Cumpără, împreună cu sora lui Florica Ștefănescu, imobilul din str. Doctor Staicovici nr. 34, unde va locui până la sfârșitul vieții.

Se naște cea de-a treia fiică a sa, Gabriela Michaela (1920–2009).

1921 – Șef al circumscripției medicale nr. 12 din București. Profesor de igienă la Institutul Pompilian din București. Începe o lungă colaborare la revista *Lamura* (în 1928, va fi și membru în comitetul de redacție).

Apare volumul de poezii *Pârgă*, 160 p., Editura Cartea Românească, București.

1919–1944 – Colaborează la numeroase reviste literare sau departamentale, cu poezii, însemnări de călătorie, amintiri, dar mai ales cu articole de popularizare pe teme medicale: *Însemnări literare*, *Revista copiilor și a tinerimii*, *Lucașfârul*, *Neamul românesc*, *Dacia*, *România*, *Duminica poporului*, *Flacăra*, *Lumina*, *Cugetul românesc*, *Năzuința*, *Flamura*, *Albina*, *Ramuri*, *România administrativă* (unde publică, între 1927 și 1936, peste 100 de articole pe teme medicale), *Pleiada*, *Revista Fundațiilor Regale* (din 1931), *Vremea*, *Duminica Universului*, *Săptămâna C.F.R.*, *Azi*, *Herald*, *Muzică și poezie*, *România literară*, *Pagini basarabene*, *Decembrie*, *Revista femeilor române*, *Satul*, *Farul căminului* (1933, peste patruzeci de articole medicale) ș.a.

1923 – Este numit inspector general la Fundația Culturală „Principele Carol”, apoi referent cu grad de director.

- 1924** – Este numit, în cadrul Direcției Presei, în Comisia controlului cinematografeilor, având îndatorirea de a viziona filmele străine și de a aviza rularea lor în România. Numirea va fi reînnoită în 1941, pe o perioadă de patru ani. Ca membru în comisia de cenzură a filmelor, Voiculescu a văzut toate filmele care au rulat în România între 1924 și 1945. După 1945, a refuzat constant să se mai ducă vreodată la cinema.
- 1925** – Conduce cabinetul de consultații medicale pentru săteni, înființat de revista *Albina*.
Decorat cu Crucea „Meritul Sanitar”, clasa I.
- 1926** – Decorat cu ordinul „Steaua României” și cu „Răsplata muncii pentru învățământ”.
- 1927** – Începe colaborarea la revista *Gândirea*, colaborare ce va dura până în 1944.
Revista *Pleiada* (redactori T. Păunescu-Ulmu și N.I. Herescu) îi dedică un număr omagial.
Are loc premiera piesei *Măiastra fără inimă*, adaptare după *Prințesa Turandot* de Carlo Gozzi.
Apare volumul *Poeme cu îngeri*, 103 p., Editura Fundației Culturale Principele Carol, București.
- 1928** – Premiul Societății Scriitorilor Români pentru volumul *Poeme cu îngeri*.
În colaborare cu Gh. D. Mugur publică broșura *Proverbe culese de...*
- 1929** – **septembrie** Este concediat, din lipsă de fonduri, de la Fundația Culturală.
noiembrie Conferențiază la radio despre *Misterul Shakespeare*.
- 1930** – Începe colaborarea la radio, în cadrul emisiunii *Ora satului*. Inițiază emisiunea *Sfatul medicului*.
Este delegat redactor-șef al propagandei sanitare în Direcția Educației Poporului din Ministerul Muncii și Prevederilor Sociale.
decembrie Delegat cu conducerea secțiunii sanitare din Sectorul III Albastru.
Are loc premiera piesei *Fata ursului* la Teatrul Național din București, apoi textul piesei se va tipări și în volum.

Publică în colaborare cu Gh. D. Mugur broșurile *Îndreptar cultural – Cartea misionarului*, Craiova; *Chestionar de anchetă socială pentru monografie*, Craiova; *Chestionar folcloristic*, Craiova; *Îndreptar pentru conducătorii culturali la sate*, Căminul Cultural, București.

1933 – Este numit referent literar la Societatea de Difuziune Radiotelefonică.

Publică *Cunoașterea social-medicală a mediului. Educația igienică a sateanului și muncitorului*, Cultura Sănătății, București.

Apare volumul de versuri *Destin*, 100 p., Editura Cartea Românească, București.

Volumul va fi retipărit în 1936 la Editura Librăriei Universala Alcalay, 98 p.

1934 – Publică, în colaborare cu dr. Manoliu, *Călăuza farmaciei căminului cu leacuri de întâiul ajutor, pentru conducătorii căminelor culturale*.

Publică *Igiena satelor*, Editura Fundațiilor Regale.

Apare unicul număr al revistei *Pleiada*, trimestrial pentru poezie și artă, îngrijită de N.I. Herescu, Ion Pillat, V. Voiculescu.

Apare piesa într-un act *La pragul minunii*, intitulată inițial *Sacul cu cartofi*.

1935 – Devine, împreună cu Tudor Vianu, cenzor activ al Societății Scriitorilor Români, sub președinția lui N.M. Condiescu.

Încadrat la Direcția Programe, în funcția de consilier referent literar cu grad de director clasa I, la Societatea de Radiodifuziune. Începe o intensă activitate de organizare a programelor culturale ale radioului. Emisiuni fondate de el, precum *Revista literară radio*, continuă și astăzi.

La Teatrul Național din București, are loc premiera piesei *Umbra*.

Apare *Toate leacurile la îndemână*, Editura Fundației Regale, colecția Cultura Poporului. Cartea va mai cunoaște încă patru ediții: în 1935, 1938, 1945, 1947.

Decorat cu Meritul Cultural pentru litere și opere literare, în grad de cavaler, clasa a II-a.

- I se decernează marele premiu „C. Hamangiu” al Academiei Române pentru volumul *Destin*.
- 1936** – Premiul Teatrului Național pentru piesa *Umbra*.
- 1937** – Apare volumul *Urcuș. Poeme*, 81 p., Fundația pentru Literatură și Artă Regele Carol II, București.
- 1938** – Apare volumul *Întrezăriri. Poeme*, 146 p., Fundația pentru Literatură și Artă Regele Carol II, București.
- 1939** – Este numit medic șef al Sectorului III Albastru, București.
I se acordă Premiul Editurii Fundațiilor Regale.
- 1940** – Este numit director al Centrului de sănătate al Sectorului IV Verde, București.
decembrie – I se aprobă ieșirea la pensie din activitatea de medic.
Decorat cu Meritul cultural pentru litere și opere literare, în grad de cavaler, clasa I.
- 1920–1940** – În vacanțe sau în zilele libere, străbate munții cu piciorul, împreună cu familia sau cu prietenii.
- 1941** – I se acordă Premiul Național pentru Poezie.
- 1943** – Apare piesa *Demiurgul*, Editura Casa Școalelor, București.
Apare volumul *Duhul pământului. Teatru românesc* (conține piesele *Umbra* și *Fata ursului*), Fundațiile Culturale Regale.
Revista *Gândirea*, an XXII, nr. 7, august–septembrie îi dedică un număr omagial.
Este decorat cu Meritul Cultural pentru litere și opere literare, în grad de ofițer.
- 1944** – Apare volumul *Poezii*, 415 p., Fundația Regală pentru Literatură și Artă, Colecția Scriitori Români Contemporani, ediții definitive.
- 1945** – Este pensionat și din activitatea de la radio. Deși a susținut numeroase conferințe radiofonice, deși a vorbit aproape săptămânal la rubrica „Sfatul medicului”, nici o înregistrare cu vocea lui nu s-a mai păstrat. Toate plăcile au fost distruse la „reorganizarea” arhivei radioului, prin spargere în curtea instituției, în anii '60. La 17 aprilie, moare în urma unei congestii cerebrale prietenul său de o viață Ion Pillat.

1946 – 22 noiembrie – În urma unei hemoragii cerebrale, se sfârșește soția sa, Lica. Era aproape oarbă. Suferea de glaucom, începuse de prin 1930 să-și piardă vederea progresiv, ireversibil. Soțul ei, medicul Voiculescu, s-a confruntat zilnic cu orbirea celei mai apropiate ființe. După moartea soției, modul de viață al pensionarului Voiculescu se schimbă radical. Însingurarea și interiorizarea sunt maxime, comunicarea cu cei din jur e din ce în ce mai restrânsă.

1943 (?), 1944 – 31 decembrie 1947

Frecventează duminica întrunirile publice organizate la Mânăstirea Antim de gruparea „Rugul Aprins”, focalizată în jurul călugărului rus refugiat Ivan Kulîghin (Ioan cel Străin) și organizată de părintele și monahul Daniel, fostul publicist Sandu Tudor. „Rugul Aprins” se străduia să reînvie mișcarea ortodoxă isihastă, dobândirea împăcării interioare prin rugăciunea de invocare continuă a numelui lui Iisus: „Doamne, Iisuse Hristoase, (Fiul lui Dumnezeu), miluiește-mă pe mine, (păcătosul)”. Voiculescu nu face parte din nucleul ezoteric al grupului, dar, prin intermediul lui Ioan cel Străin, au loc în viața sa două întâlniri fundamentale: cu Rugăciunea minții și a inimii, pe care începe să o practice, și cu cele șapte narațiuni din culegerea alegorică și inițiatică *Pelerinul rus*, care îi vor furniza modelul narativ al povestirilor.

De acum și până la moarte, Voiculescu va refuza orice colaborare cu autoritățile comuniste, deși primește mai multe propuneri. Trăiește într-o mare sărăcie.

1946 – 20–25 decembrie Scrie cea dintâi povestire, *Capul de zimbru*, cu valoare de testament literar, semn al renunțării la comunicarea cu cei din jur.

1947 – La concursul revistei *Provincia* din Turnu-Severin, juriul, prezidat de scriitorul și medicul Victor Papilian acordă premiul III povestirii *Capul de zimbru*, întrebându-se dacă autorul ei e aceeași persoană cu poetul cunoscut.

Începe scrierea povestirilor, fără dorința și fără speranța de a le publica: *Taina gorunului, Limanul, Iubire*

magică, Behaviorism, Șarpele Aliodor, Lostrîța, În mijlocul lupilor, Lacul rău.

1948–1949 – Scrie povestirile: *Sezon mort, Misiune de încredere, Farsa, Lipitoarea, Alcyon sau Diavolul alb, Sakuntala, Ultimul berivoi, Lobocoagularea prefrontală.*

Scrie ultimul capitol al romanului *Zahei Orbul*, „În satul Cervoiului”, conceput inițial ca povestire independentă.

Scrie „comedia sentimentală în patru acte și un prolog” *Trandafir agățător* (publicată în 2004), a cărei eroină este concepută după modelul soției sale.

1949 mai – În revista *Luceafărul*, publicată la Paris de exilații români, apare poemul *Adio, Libertății*, iscălit cu pseudonimul Valeriu Anghel.

1952–1954 – Scrie povestirile: *Chef la mânăstire, Schimnicul, Ciorbă de bolovan, Viscolul, Schitul de ceară, Perna de puf.* Scrie primele capitole ale romanului *Zahei Orbul*.

Tematica povestirilor din acești ani este tot mai frecvent inspirată din viața și obiceiurile călugărilor. Voiculescu, nevoit să vândă cărți din vasta lui bibliotecă pentru a putea subzista, frecventează Biblioteca Patriarhiei, un posibil cumpărător. Îl reîntâlnește pe ajutorul de bibliotecar, devenit din 1948 fratele Andrei Scrima, pe care îl cunoscuse superficial în prima perioadă a „Rugului Aprins”, când Andrei Scrima, încă asistent și secretar particular al lui Anton Dumitriu, era recunoscut de părintele Ioan cel Străin drept cineva care avea mare nevoie de puterea lui de exorcizare. Personalitatea lui Andrei Scrima, împletire de strălucire intelectuală și de ambiguitate morală, se va afla de acum înainte în centrul vieții spirituale a lui Voiculescu. El îi va furniza unul dintre prototipurile personajului masculin simbolic din sonete.

Voiculescu, cu organismul tot mai slăbit, suferind de numeroase afecțiuni, este supus unei prime operații de prostată, boala aflându-se aproape în faza terminală. Spre surpriza chirurgului, dr. Juvara, bolnavul se reface și va putea suporta și al doilea timp al operației, în anul următor.

1954 – decembrie Începe să scrie sonetele, cunoscute timp de patruzeci de ani sub un titlu provizoriu și tipărite cu textul și sub titlul definitiv *Ultimele sonete ale lui Shakespeare*. Traducere imaginară abia în 2004.

Până la inaugurarea sonetelor, poeziile scrise de Voiculescu după 1944, în afara câtorva ocazionale, au exclusiv o tematică spiritual-mistică.

1955–1958 – În 1955, suferă o a doua operație de prostată, reușită.

Tematica scrierilor este din ce în ce mai diversificată: sunt concepute sonetele (încheiate de nevoie, în număr de 90, și nu de 154, cum ar fi dorit să scrie, la 20–21 iulie 1958); poeziile de inspirație mistică; povestirile *Ispitele părintelui Evtichie*, *Ciobănilă*, *Pescarul Amin*, *Proba*, *Căprioara din vis*, *Amintiri despre pescuit*, *Revolta debitoacelor*, *Moarte amânată*.

La 28 noiembrie 1956, la trei săptămâni de la intrarea trupelor sovietice în Ungaria, într-o perioadă de maximă vigilență comunistă, lui Andrei Scrima i se permite să părăsească România, cu o bursă de studii în India, bursă care până atunci îi fusese refuzată. Duce cu sine poeziile transcrise de Voiculescu pentru el, într-o formă care îi era adresată numai lui. Este unul dintre primele manuscrise scoase clandestin din țară în perioada comunismului. În drumul său spre India, Andrei Scrima se oprește, pentru câteva luni, la Lausanne, apoi la Paris, apoi la Muntele Athos. Nu a explicat niciodată când și cum a obținut vizele absolut necesare în 1956 pentru a intra în Elveția, în Franța, în Grecia. Va încredința manuscrisul, pe timpul absenței sale din Franța, editorului Ioan Cușa, care va extrage din el unele texte pe care le va publica în presa românească din exil.

Formele de comunicare socială și literară pe care le practică Voiculescu în această perioadă sunt puține: invită uneori câțiva prieteni la el (mai ales tânărul cuplu Dinu și Nelli Pillat) și le citește povestiri și sonete (poeziile mistice nu le-a citit niciodată el însuși în public); participă la întrunirile din casa lui Barbu

Slătineanu, unde câțiva intelectuali cărora regimul comunist le interzisesse publicarea citeau din producția literară proprie sau discutau cărți recent apărute în Occident (aceste întruniri vor constitui una dintre principalele acuze în procesul Noica–Pillat); frecventează audițiile muzicale din casa melomanului Apostol Apostolide, un fost chelner care deținea cea mai rafinată colecție de discuri din București; uneori îl vizita pe prietenul său, profesorul universitar de chimie-fizică Alexandru Codin Mironescu, în casa căruia era găzduit, atunci când venea în București de la schitul Rarău, și ieroschimonahul Agaton, fost părintele Daniel, fost ziaristul Sandu Tudor. O copie (parțială) a poeziilor mistice, găsită de autorități în casa lui Al. Mironescu, va constitui documentul din care vor fi extrase capetele de acuzare în procesul „Rugului Aprins”.

1958 – Din februarie încep arestările de clerici și laici acuzați că, participând la discuțiile din gruparea „Rugului Aprins”, au subminat autoritatea statului. Știind că nu va fi ocolit, Voiculescu încearcă să-și pună la adăpost opera. Încheie, mai devreme decât ar fi dorit, ciclul sonetelor, iar o copie a acestora, reprezentând o variantă de lucru, o ascunde în casa lui Apostol Apostolide. Aceasta va constitui baza textelor publicate postum. Păstrează pentru sine un manuscris, pe care lucrează până la arestare. Confiscat de autorități, acest manuscris, varianta ultimă a textelor poetice, va fi recuperat și publicat abia în anul 2004.

În noaptea de 4 spre 5 august, cu o zi înainte de sărbătoarea Schimbării la Față, prefigurare a Învierii și motiv focal în opera mistică a lui Voiculescu, acesta este arestat, iar manuscrisele găsite în camera lui sunt confiscate. Motivul real al arestării: „...în perioada celui de al doilea război mondial a elogiat prin scrieri războiul antisovietic, iar după 23 August 1944 a scris poezii cu caracter mistic”.

8 noiembrie 1958 (de Sfinții Mihail și Gavril) Este pronunțată sentința în procesul „Rugului Aprins”. În

temeiul articolului 209 din Codul Penal, Voiculescu Vasile este condamnat la cinci ani temniță grea și cinci ani degradare civică. Se dispunea confiscarea totală a averii personale și era obligat la 300 de lei cheltuieli de judecată.

Pentru un om de 74 de ani, slăbit și bolnav, sentința echivala cu o condamnare la moarte.

1958 (5 august) – 1962 (2 mai) – Voiculescu Vasile execută sentința în penitenciarele Jilava și Aiud. Va face parte din lotul de persoane grațiate prin decretul din 30 aprilie 1962, condamnați foarte bolnavi pe care închisorile nu-i mai puteau cuprinde.

În timpul detenției, se îmbolnăvește de tuberculoză a coloanei vertebrale (morbul lui Pott lombar). Aproape nu se mai poate deplasa. Durerile sunt atroce. La eliberare, este adus acasă pe brațe de fiul său Radu.

1962 – vara – Este internat la spitalul de tuberculoză al M.A.I., unde i se aplică un tratament forte, cu kanamicină. Pacientul surzește, nu mai poate comunica decât în scris cu cei din jur. Durerile devin tot mai puternice, morfina nu mai are efect.

1963 – Imobilizat în pat, cu dureri atroce. Refuză hrana. De două ori este readus la viață din comă. A treia oară se trezește un minut după o comă profundă de trei zile și îi spune fiului său: „Ionică, eu mor. Mor. M-au omorât. Nu le dau nimic! Tu să nu le dai nimic! Nu știi ce perversi sunt!”

noaptea de 25 spre 26 aprilie V. Voiculescu se stinge din viață. Va fi înhumat la Cimitirul Bellu.

1964 – Începe destinul postum al operei.

1968 – Este admis recursul în anulare pentru V. Voiculescu, Dumitru Stăniloae și Gheorghe Dabija.

Fiul scriitorului, Ion Voiculescu, începe să facă demersuri pentru restituirea manuscriselor.

1992 – V. Voiculescu este ales post-mortem membru al Academiei Române.